

سقوط آمار ازدواج در پنجمین سال متوالی/ ترس از طلاق مانع ازدواج است

کاهش آمار ازدواج که از سال ۹۰ آغاز شده است، همچنان ادامه دارد و این مساله علاوه بر ایجاد نگرانی در میان خانواده‌ها، علامت سوال بزرگی را در مقابل مسئولان و کارشناسان قرار داده است.

کاهش آمار ازدواج که از سال ۹۰ آغاز شده است، همچنان ادامه دارد و این مساله علاوه بر ایجاد نگرانی در میان خانواده‌ها، علامت سوال بزرگی را در مقابل مسئولان و کارشناسان قرار داده است.

خبرگزاری مهر، گروه جامعه- ناصر جعفرزاده: براساس آمار سازمان ثبت احوال در چهار ماهه سال جاری ۲۳۴ هزار و ۹۸۰ هزار واقعه ازدواج در کشور ثبت شده است که اگر این تعداد را با آمار سال گذشته یعنی ۲۴۰ هزار و ۳۲۹ مورد ازدواج مقایسه کنیم، اعداد و ارقام به ما می‌گوید؛ میزان ازدواج در سال ۹۵ نسبت به سال قبل ۲.۲ درصد کاهش یافته است.

این برای پنجمین سال پی در پی است که آمار ازدواج شیب نزولی را طی می‌کند.

جدول بالا نشان می‌دهد روند افزایشی ازدواج در کشور که تا سال ۸۹ ادامه داشته، از این سال و با وجود ورود سیل جمعیتی متولدان دهه ۶۰ به سنین ازدواج، روندی نزولی گرفته است و این وضعیت تا امسال (سال ۹۵) که براساس پیش‌بینی‌های جمعیتی بیشترین جوانان در سن ازدواج را در خود جای داده، ادامه داشته است.

سوال اینجاست که چرا با وجود افزایش تعداد جوانان در سنین ازدواج که امسال رقمی حدود ۱۱.۵ میلیون نفر را شامل می‌شوند، میزان واقعه ازدواج در کشور نسبت به سال گذشته ۲.۲ و نسبت به سال ۱۳۸۹ حدود ۸ درصد کاهش یافته است.

ازدواج در اولویت دغدغه‌های جوانان است

تناقض موجود وقتی نمایان‌تر می‌شود که بدانیم بر پایه تحقیقات انجام شده دانشگاهی و همچنین مراکز پژوهشی دولتی، بیشتر جوانان به ازدواج تمایل دارند. یافته‌های آخرین مرحله طرح پژوهشی «سنجش ارزش‌ها و نگرش‌های جوانان» که از سوی مرکز مطالعات و پژوهش‌های راهبردی وزارت ورزش و جوانان انجام شده، گویای این واقعیت است که مساله «ازدواج» در کنار «طرد اجتماعی» و «اشتغال»، یکی از دغدغه‌های اصلی جوانان است که در میان ۳ مساله ذهنی آنان قرار دارد. این نتایج به آن معنی است که ادعای برخی کارشناسان مبنی بر بی‌علاقگی جوانان به ازدواج یا مساله نبودن مقوله ازدواج برای قشر جوان امروزی، محل تردید است.

همچنین در حالی که در محافل کارشناسی، سنت‌های به اصطلاح دست و پاگیر از موانع تحقق ازدواج و سبب‌ساز دوری جوانان از ازدواج معرفی می‌شوند، در یافته‌های سنجش ارزش‌ها و نگرش‌های جوانان، بیش از نیمی از جوانان یعنی حدود ۵۶ درصد پاسخگویان که جوانانی از سراسر کشور بوده‌اند، به سنت‌های ازدواج اظهار تمایل داشته‌اند و پایبندی به این سنت‌ها را عامل پایداری زندگی زناشویی دانسته‌اند.

از سوی دیگر در نظر گرفتن مسائل اقتصادی به عنوان عامل تک‌علیتی در کاهش میزان واقعه ازدواج در کشور نیز با اما و اگرهای فراوانی مواجه است. بالاتر بودن میزان ازدواج در مناطق به اصطلاح جنوب شهر نسبت به شمال شهر تهران، بالاتر بودن نرخ ازدواج در شهرهای کوچک نسبت به کلانشهرها و پایین‌تر بودن میانگین سن ازدواج در مناطق کمتر توسعه‌یافته نسبت به مناطق توسعه‌یافته کشور شواهدی است بر این مدعا که دستکم عامل اقتصادی ارتباط مستقیمی با میزان ثبت ازدواج در کشور ندارد. پس علت واقعی کاهش آمار ازدواج چیست. مسولان و کارشناسان به این سوال پاسخ می‌دهند؛

مشکل اقتصادی نیست؛ جایگاه ذهنی ازدواج تغییر کرده است

محمدرضا رستمی، معاون امور جوانان وزارت ورزش و جوانان در گفتگو با مهر، با تایید پیچیده بودن این موضوع معتقد است: باید سوال شود که

جوانان امروز کمتر گمان می‌کنند که ازدواج یک پله ارتقا در زندگی آنها محسوب می‌شود و جایگاه ذهنی ازدواج در میان جوانان تغییر کرده است

آیا مسئله ازدواج جوانان، مشکل اقتصادی است یا شغل است یا موارد دیگر؟ در پاسخ باید گفت بسیاری از جوانان شغل دارند

و از وضعیت اقتصادی تثبیت شده ای برخوردارند با این حال ازدواج نمی کنند، در حالی که در مناطق کم بضاعت مثل استان سیستان و بلوچستان، جوانان با تمام محدودیتها اقدام به ازدواج می کنند. باید یک گفتگوی ملی برای پاسخ به این سوال ایجاد شود.

وی با اشاره به تغییر نگرش جوانان در موضوع ازدواج می افزاید: جوانان امروز کمتر گمان می کنند که ازدواج یک پله ارتقا در زندگی آنها محسوب می شود. درباره این طرز تلقی قضاوت مثبت و منفی نمی کنیم بلکه این نکته قابل توجه است که جایگاه ذهنی ازدواج در میان جوانان تغییر کرده است. در این شرایط باید دلیل این طرز تفکر را شناسایی و جایگاه جدیدی را طراحی کنیم چون تا زمانی که ارزش و نگرش نسبت به ازدواج مثبت نباشد رفتار متناسب با آن نیز شکل نمی گیرد.

جوانان از ترس طلاق ازدواج نمی کنند

نیره توکلی، جامعه شناس معتقد است: بسیاری از جوانان از ترس از هم پاشیدگی زندگی خانوادگی ازدواج نمی کنند و به ویژه زنان چون تصور می کنند از حمایت های کمتری در زندگی مشترک برخوردارند، ترجیح می دهند با پدر و مادر خود زندگی کنند تا وارد یک زندگی شوند که هیچ آینده روشنی برای آن متصور نیستند. باید شرایط ازدواج برای جوانان مهیا شود و ازدواج باید با مزایایی همراه باشد تشویق به ازدواج باید در کنار توجه به مطالبات جوانان باشد. باید سیاست های حمایتی از خانواده مثل مرخصی های زایمان، مشاوره پیش از ازدواج و حتی مبلمان شهری و ... در راستای ترویج ازدواج و حمایت از خانواده پیش بینی شود.

وی دلایل روان شناختی، ضعف های شغلی، ناپایداری و خطر تعدیل نیرو و همچنین عدم شناخت مهارت های زندگی را از دیگر دلایل ازدواج نکردن افراد دانسته و می گوید: به دلیل نبود حمایت های خانوادگی و اجتماعی، جوانان ازدواج در سنین پایین در جامعه شهری را یک ازدواج پرخطر تلقی می کنند و در کنار اینها می توان به مسائل فرهنگی از جمله موضوع مهریه اشاره کرد.

مادیات و ظواهر در راس معیارهای جوانان برای ازدواج

پروین ریحانی، مشاور خانواده و معرف ازدواج بر وجود سنت های غلط در زمینه ازدواج اشاره کرده و معتقد است: نبود آموزش های پیش از ازدواج باعث شده که انگیزه جوانان از ازدواج نامعلوم باشد. بسیاری جوانان حتی در سنین بالاتر هنوز نمی دانند از ازدواج چه می خواهند و البته پدر و نبود آموزش های پیش از ازدواج باعث شده که انگیزه جوانان از ازدواج نامعلوم باشد. بسیاری جوانان حتی در سنین بالاتر هنوز نمی دانند از ازدواج چه می خواهند و البته پدر و مادرها هم بر این ضعف صحنه می گذارند. بسیاری جوانان حتی در سنین پایین باز می دارند. تغییر معیارهای ازدواج و گرایش جوانان به مسائل مادی و زیبایی های ظاهری از دیگر عوامل سخت شدن ازدواج است. موارد بسیاری مشاهده می شود که پسران جوان پیش یا پس از رفتن به خواستگاری تقاضای عکس های خصوصی دختر را دارند که در مواردی شاهدیم که این خواسته در کمال تعجب اجابت می شود؛ چیزی که نه در فرهنگ دینی و نه در فرهنگ ملی ما مصداقی برای آن پیدا می شود.

این معرف ازدواج جوانان می افزاید: موارد زیادی وجود دارد که دهها مورد دختر به فرد متقاضی ازدواج معرفی می شود اما معیارها آنچنان با مادیات درآمیخته است که شغل پدر دختر و محل سکونت یا حتی املاک و مستغلات خانواده دختر بیش از ملاک های اخلاقی و رفتاری مورد سوال و توجه قرار می گیرد. حتی مواردی داشته ایم که با وجود توافق بر سر مسائل مختلف، ازدواج دختر و پسر به دلیل چند سانت تفاوت قد یا شکل بینی و دیگر ظواهر جسمانی برهم خورده است.

تب ادامه تحصیل مانع ازدواج زود هنگام جوانان

در همین زمینه مینو اصلانی، مسئول بسیج جامعه زنان هم مسائل فرهنگی را در کنار مسائل اقتصادی مهمترین دلیل دوری جوانان از ازدواج می داند و می گوید: اگرچه مباحث اقتصادی بسیار مهم است اما پیش از آن باید در حوزه فرهنگ اقداماتی انجام شود. در حال حاضر تب ادامه تحصیل تا رسیدن به مشاغل مدیریتی رده بالا و پردرآمد، دختران و پسران جوان را فرا گرفته است و جوانان گمان می کنند ازدواج پیش از اتمام تحصیلات به روند ادامه تحصیل آنان ضربه می زند. باید تسهیلات و خدماتی برای ادامه تحصیل زوجینی که در سنین پایین تر ازدواج می کنند فراهم شود تا جوانان ازدواج را سد تحصیلات خود نبینند. همچنین ترویج نگاه غلط به ازدواج در میان جوانان از سوی شبکه های ماهواره ای و دیگر ابزار تبلیغاتی سبب شده نگاه جوانان به ازدواج تغییر کند. جوانان امروزی ازدواج را نقطه کمال خود نمی بینند و جایگاه ازدواج به عنوان مهمترین رویداد زندگی تضعیف شده است.

اصلا می‌افزاید: دستگاه‌های دولتی باید تمام امکانات و ظرفیت‌های خود را در اختیار جوانان قرار دهند تا وا همه جوانان از ازدواج کم شود. هزینه‌های بالا و تشریفات بیهوده در مراسم عروسی و پس از آن در زندگی مشترک موجب ازدواج هراسی در جوانان شده است که این روند باید اصلاح شود.

حجت الاسلام برمایی، استاد دانشگاه شهید بهشتی نیز می‌گوید: بحث‌های حمایتی از ازدواج در دستگاه‌های دولتی وجود ندارد و حمایت‌های خانوادگی که در گذشته به شدت وجود داشت کاهش یافته است. جوانان ما نمی‌خواهند برای رسیدن به زندگی عاشقانه هزینه کنند. تمایل به ازدواج در جوانان وجود دارد و به طور کامل مخالف این نظر هستم که جوانان ما از ازدواج گریزان هستند. قرن‌هاست مردم دارند با تمسک به باورها و اعتقادات خود ازدواج می‌کنند زیرا ازدواج یک امر مردمی است. دولت تنها موظف است از این اقدام مردمی حمایت کند.

این کارشناس خانواده می‌افزاید: همچنین لازم است ابزارهای معرفی جوانان به یکدیگر را به روز کنیم. در گذشته خانواده‌ها و بزرگان فامیل در مراسم مختلف مذهبی یا ملی جوانان را برای امر مقدس ازدواج به هم معرفی می‌کردند اما این سنت امروز کمرنگ شده است و همین نبود پشتوانه خانوادگی در آغاز معرفی دختر و پسر سبب ترس و تزلزل جوانان برای اقدام به ازدواج می‌شود.

مساله ازدواج و کاهش آمار وقوع این پدیده حیاتی به معمایی برای کارشناسان و مسئولان تبدیل شده است. از سویی در فرهنگ ما ازدواج به عنوان عامل رشد و تعالی فردی شناخته می‌شود و از سوی دیگر بسیاری از جوانان امروز ترجیح می‌دهند پله‌های ترقی اجتماعی را در عالم مجرد ببینند. نظرات کارشناسان اگرچه هر کدام وجوهی از این معما را پاسخ می‌دهد، اما به نظر می‌رسد رسیدن به پاسخ نهایی و راهگشا برای حل این معضل اجتماعی نیازمند تحقیقاتی گسترده و همه‌جانبه است. با توجه به ابلاغ سیاست‌های کلی خانواده از سوی رهبر معظم انقلاب که در آن بر « ایجاد نهضت فراگیر ملی برای ترویج و تسهیل ازدواج موفق و آسان برای همه دختران و پسران و افراد در سنین مناسب ازدواج » و همچنین نفی مجرد، تاکید شده است، لازم است تمام ظرفیت‌های کشور در راستای این امر مقدس قرار گیرد اما پیش از آن شناخت و معرفت در مورد دلایل دوری جوانان از ازدواج، مساله‌ای است که نمی‌توان به راحتی از کنار آن گذشت.